

Boom Juridische uitgevers
Postbus 85576
2508 CG Den Haag
T (070) 330 70 33
F (070) 330 70 30
E info@bju.nl
I www.bju.nl

EstateTip

Review

Afl. 2007-44

28 november 2007

Altijd beneficiair aanvaarden, en al helemaal na een 'geslaagde' estate planning

Estate planners hebben een voortrekkersrol. Dat is altijd zo geweest en zal ook altijd zo blijven. Indien een estate planner tot de afwikkeling van een nalatenschap wordt geroepen, zal hij bij aankomst op het erfrechtelijke slagveld allereerst de retorische vraag stellen: is er reeds *beneficiair aanvaard*? Hij weet immers als geen ander welk risico men in deze moderne tijden loopt in geval van zuivere aanvaarding, en niet in de laatste plaats omdat hij zelf, in de positieve zin des woords, daaraan bijgedragen heeft. Zijn roeping is immers iemands nalatenschap, althans in technische zin, tot nul te reduceren. Een enkele keer schiet hij in al zijn enthousiasme een 'paar tonnetjes' door en resteert er een negatieve nalatenschap. De miljoenen blijken als sneeuw voor de zon verdwenen te zijn, oftewel reeds op papier in handen van bijvoorbeeld de volgende generatie. Het defensieve erfrechtelijke wapen heet beneficiaire aanvaarding.

Een eenvoudige blik in de gereedschapskist van de estate planner neemt iedere twijfel op dit gebied weg. Al snel valt het oog op enkele veel gebruikte, maar tijdens leven veelal nog *onzichtbare*, pas bij overlijden uitdrukkelijk tot hun recht komende, technieken:

- koop met uitgestelde levering of 'econoom';
- de papieren schenking;
- een zwaar oprentende vordering wegens overbedeling;
- de schenking onder opschortende voorwaarde;
- een verblijvens- of overnemingsbeding om niet;
- een toegiftlegaat;
- een 'ik-opa'-constructie;
- een borgstelling in de familie;
- ontervende huwelijkse voorwaarden;
- enzovoort, enzovoort...

Een op het eerste gezicht stevig vermogen kan derhalve zowel juridisch als economisch in rook opgegaan zijn, zo blijkt nogal eens enkele maanden na overlijden. De een heeft 'voor een prikkie' gekocht en de ander komt een vordering met Zuid-Amerikaanse rente incasseren bij de toevallige erfgenaam.

Een erfrechtelijke uitholling zit in een klein (dood) hoekje, zo weten wij. Is het nalatenschapsvermogen niet groot genoeg om alle ten titel van estate planning incasserende schuldeisers te bevredigen, dan past de erfgenaam zonodig het tekort uit eigen zak bij. Dat is nu eenmaal de gedachte van de wetgever.

Wie nog twijfelt, wijzen wij op de trukendoos van de Brabantse verzekeringsfamilie, waarbij vader niet alleen verzekerd lijf en schenker van de premies was, maar tevens de uitkerende *verzekeraar*. Aan wie keerde hij uit? Aan de begunstigden, bijvoorbeeld 8 miljoen 'gulden'. Zie B.M.E.M. Schols, 'Kruislings' verzekeren in een fraus legis 'rondje'? Boter, kaas en eieren met art. 13 SW en andere ficties, *FBN* 2007 nr. 8.

En wie keert aan deze begunstigden uit namens deze 'overleden' verzekeraar? De *erfgenamen* van de verzekeraar. Wie dat ook moge zijn. Niet ondenkbaar is dat de nieuwe vriendin de begunstigde is en de kinderen de uitkerende erfgenamen. Een overeenkomst van levensverzekering in eigen beheer is immers snel afgesloten.

Een andere variant. Wat te denken van het *ontervingslegaat* of een '*über*'-*legatering*. In het nieuwe erfrecht is het, gelet op de nieuwe cultuur, waarin de legitieme nog slechts een geldvordering oplevert en executeurs eenvoudig voor goederenrechtelijk effect kunnen zorg dragen, aantrekkelijker geworden om legataris (vorderingsrecht) te zijn dan erfgenaam (aansprakelijk voor de schulden van erflater). Legatarissen zitten er erfrechtelijk zeer warmpjes bij en kunnen nogal eens flinke opschudding veroorzaken. Hoezo?

Een erfstelling zegt nu eenmaal niets over de omvang van de verkrijging. Een erfgenaam kan zowel te goeder als te kwader trouw belast zijn met vele legaten en daardoor ongemerkt in de rode erfrechtelijke cijfers komen. Te goeder trouw, omdat de legaten kunnen stammen uit de tijd dat de potentiële nalatenschap er nog zeer positief bij lag.

Dat het verrichten van daden van aanvaarding niet heel veel van een erfgenaam vergt, hoeven wij hier vanzelfsprekend niet meer uit te leggen. Een klein erfrechtelijk souvenirje, meegenomen ter nagedachtenis, blijkt zo nu en dan toch weer iemand de afgrond in te hebben getrokken.

Wat er ook van zij. Standaardmatig beneficiair aanvaarden, betekent in ieder geval standaardmatig een *executeur* benoemen, althans zo lijkt artikel 4:202 BW te luiden.

Wat de 'zichtbaarheid' van de erfrechtelijke passiva betreft, wijzen wij op artikel 1 lid letter e van het *Centraal Testamentenregister*, waarin de notaris de norm gesteld wordt dat in het CTR dienen te worden ingeschreven:

'*notariële* akten bevattende schenkingsovereenkomsten of andere giften met de strekking dat zij pas na het overlijden van de schenker of geveer zullen worden uitgevoerd, bedingen als bedoeld in artikel 126, tweede lid, onder a, van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek en omzettingen als bedoeld in artikel 126, tweede lid, onder c, van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek.' [Cursivering van ons, SBS]

Schrijft iedereen de notariële papieren schenkingen al in of zouden het geen schenkingen ter zake des doods zijn?

Het is bijna weer december.

Tot volgende week!

www.scholsburgerhartschols.nl

www.bju.nl

© 2007 Boom Juridische uitgevers / ScholsBurgerhartSchols

Hoewel de uiterste zorg is besteed aan de inhoud van *EstateTip Review* aanvaarden de uitgever en de redactie geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid.